

HANDBOEK VLAAMSE ERFBELASTING

Fiscale Handboeken

Handboek Vlaamse erfbelasting

Ayfer AYDOGAN

Tweede editie

INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Handboek Vlaamse erfbelasting. Tweede editie
Ayfer Aydogan

© 2023 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1441-1
D/2022/7849/144
NUR 826
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Stefaan Verboren | Letterlust

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.jurisquare.be.

INHOUD

I.	Inleiding	1
1.	Historiek	1
2.	Invalshoeken	2
3.	Algemene beginselen	2
4.	Kenmerken	3
4.1.	Gewestelijke belasting	4
4.2.	Persoonlijke belasting	4
4.3.	Indirecte belasting	4
4.4.	Belasting bij overlijden	4
4.5.	Verkrijgingsbelasting	5
4.6.	Progressieve belasting	5
4.7.	Fiscale saisine	5
5.	Rijksinwonerschap	6
5.1.	Het begrip rijksinwoner	6
5.2.	Domicilie – zetel van vermogen	7
5.3.	Beoordelingstijdstip	8
5.4.	Internationaal en intergewestelijk aandachtspunt	8
5.5.	Bewijs	10
5.6.	Uitzonderingen	11
5.7.	Gevolgen	12
II.	Belastbaar voorwerp	15
1.	Kadering	15
2.	Verkrijgingen bij overlijden	16
2.1.	Op grond van de wet	16
2.2.	Op basis van een testament	17
2.3.	Op basis van een contractuele erfstelling	17
2.4.	Devolutie-issues	18
a.	Onzekere devolutie	18
b.	Betwiste devolutie	18
c.	Gewijzigde devolutie	19
3.	Verkrijgingen naar aanleiding van overlijden (fictiebepalingen)	20
3.1.	Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik	21
3.2.	Welbepaalde schulden	22
a.	Schulden uitsluitend bij uiterste wil erkend	22
b.	Schulden die bevoordelingen vermommen	23

3.3.	Roerende schenkingen onder opschortende modaliteit van (voor)overlijden schenker	24
3.4.	Ongelijke verdelingen van gemeenschappelijk huwelijksvermogen	27
3.5.	Schenkingen in de drie jaar vóór het overlijden	30
3.6.	Bedingen ten behoeve van derden	34
3.7.	Rechtshandelingen waarbij de erflater vruchtgebruik verkrijgt	39
3.8.	Verdelingen met toebedeling van een levenslang recht aan de erflater in ruil voor volle eigendom	45
3.9.	Vervreemdingen door de erflater met voorbehoud van een levenslang recht.	51
3.10.	Legaten met lasten ten voordele van derden	56
III.	Belastingplichtigen.	59
IV.	Belastbare grondslag	61
1.	Actief van de nalatenschap.	61
1.1.	Algemeen	61
1.2.	Uitsluitingen van het belastbaar actief	61
a.	Levenslange rechten	61
b.	Verkrijgingen naar aanleiding van het overlijden	63
c.	Verkrijgingen <i>iure proprio</i>	65
1.3.	Toevoegingen aan het belastbaar actief.	65
a.	Inbreng van schenkingen onder de levenden	66
b.	Inkorting van schenkingen onder de levenden	67
c.	Inbreng en inkorting van legaten en contractuele erfstellingen.	68
d.	Inkorting van als schenking gekwalificeerde huwelijksvoordelen	68
1.4.	Goederen waaraan een onzekerheid is gekoppeld.	69
a.	Goederen waaraan een voorwaarde is verbonden	69
b.	Eventuele rechten	74
c.	Betwiste goederen	74
1.5.	Verkrijging van een rente	76
1.6.	Verkrijging van vruchtgebruik of blote eigendom	78
1.7.	Wettelijke vermoedens van eigendom.	81
1.8.	Vergoedingsrekeningen	85
1.9.	Progressievoorbehoud	87
1.10.	De verkrijger van een levenslang recht overlijdt kort na de erflater	89
1.11.	Abattement voor gehandicapte personen	90
2.	Waardering van het actief.	93
2.1.	De verkoopwaarde als principe	93

2.2.	Uitzonderingen	94
a.	Onroerende goederen in het buitenland	94
b.	Schuldvorderingen	94
c.	Financiële instrumenten	95
d.	Renten, vruchtgebruik en blote eigendom	96
e.	Nieuwe feiten	96
3.	Passief van de nalatenschap	98
3.1.	Bestaande schulden	98
a.	Algemeen	98
b.	Voorwaardelijke, eventuele en betwiste schulden	99
c.	Schulden waarvan het voorwerp nog niet bepaald is	100
d.	Schulden pro rata temporis	101
e.	Schulden uit duurovereenkomsten	101
f.	Door een derde gedekte schulden	101
g.	Onderhoudsschulden ten laste van de nalatenschap	102
h.	Schulden in verband met de afwikkeling van de nalatenschap	103
i.	De invloed van het huwelijksvermogensstelsel	104
3.2.	Begraveniskosten	104
3.3.	Uitgesloten schulden	106
a.	Schulden geïsoleerd in artikel 2.7.1.0.3 VCF	106
b.	Schulden ten behoeve van erfgenamen, legatarissen, begiftigden of tussenpersonen	106
c.	Schulden op huwelijksvermogensrechtelijk niveau	108
4.	Waardering van het passief	109
5.	Aanrekening van het passief op het actief	111
5.1.	Systematiek van de omslag	111
5.2.	Toepassingen	115
V.	Tarieven	121
1.	De algemene tarieven	121
1.1.	Tarieven voor groep 1	121
1.2.	Tarieven voor groep 2	123
1.3.	Tarieven voor groep 3	123
2.	De tariefgroepen <i>ratione personae</i>	124
2.1.	Tariefgroep 1	124
a.	Partners	124
b.	In rechte lijn	126
2.2.	Tariefgroep 2	128
2.3.	Tariefgroep 3	128
2.4.	Onzekere devolutie	129

2.5.	Verkrijgen in verschillende hoedanigheden.....	129
2.6.	Fideicommissum de residuo en aanwas of terugval.....	129
3.	Verlaagde tarieven.....	132
3.1.	Legaten aan bepaalde rechtspersonen.....	132
3.2.	Verkrijging van familiale ondernemingen en aandelen in familiale vennootschappen.....	133
a.	Familiale ondernemingen.....	134
b.	Aandelen in familiale vennootschappen.....	135
VI.	Verminderingsen	143
1.	Voor kleine erfdelen.....	143
1.1.	In rechte lijn of tussen partners.....	143
1.2.	Tussen broers en zussen.....	144
1.3.	Tussen andere personen.....	145
2.	Voor kinderen < 21 jaar en de partner.....	146
3.	Voor meerdere overgangen binnen een jaar.....	147
4.	Voor (on)roerende goederen in het buitenland.....	149
5.	Voor verkoop- en verdeelbelasting indien artikel 2.7.1.0.9 VCF geldt... ..	154
6.	Voor vriendenerfenissen.....	154
VII.	Vrijstellingen	155
1.	Maatschappelijke rechten in vennootschappen opgericht in het kader van de realisatie en/of financiering van serviceflats.....	155
2.	Onbebouwde onroerende goederen gelegen in het Vlaams Ecolo- gisch Netwerk (VEN).....	157
3.	Bossen.....	157
4.	Wettelijke terugkeer.....	158
5.	Onbebouwde onroerende goederen met een natuurbeheerplan type twee, drie of vier als vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.....	159
6.	Verkrijgingen door wezen en partners.....	160
7.	Verkrijging van de gezinswoning door de langstlevende partner.....	161
VIII.	Wijze van heffing	169
IX.	Inning en invordering	171
1.	Inleiding.....	171
1.1.	Fiscaal identificatienummer.....	172
1.2.	Bewijskracht van gegevens en documenten.....	172
1.3.	Aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving.....	172
1.4.	Kennisgevingen en betekeningen.....	173

2.	Inkohiering	173
2.1.	Algemeen	173
2.2.	Uitvoerbaarverklaring	174
2.3.	Berekening en afrondingswijze	174
3.	Aanslagprocedure	175
3.1.	De aangifte	175
a.	Draagwijdte	175
b.	Werkwijze	176
c.	Aangifteplicht <i>ratione personae</i>	178
d.	Aangiftetermijn	181
e.	Inhoud van de aangifte	184
f.	Waardering van onroerende goederen	187
3.2.	Aanslagjaar en belastbaar tijdperk	189
3.3.	Aanslagtermijn	190
3.4.	Aanslagbiljet	191
4.	Betalingen	192
4.1.	Betaaltermijn	192
4.2.	Wijze en bewijs van betaling	193
4.3.	Wijze van aanrekening van betaling, aanwending en aanzuivering	194
4.4.	Betalingsfaciliteiten	195
5.	Bezwaar	195
6.	Ambtshalve ontheffing	197
7.	Nietigverklaring	199
8.	Gerechtigd beroep	200
9.	Intresten	201
10.	Invordering	202
10.1.	Algemeen	202
10.2.	Rechtstreekse vervolging	203
10.3.	Onrechtstreekse vervolging – vervolgingskosten – met vervolging belaste personen	204
10.4.	Bijzondere gevallen	204
a.	Gehuwde en wettelijk samenwonende belastingplichtigen	204
b.	Vennootschappen	205
c.	Erfgenamen	205
d.	Andere personen die gehouden zijn tot betaling van de schuld	207
e.	Invordering van betwiste belastingen	208
10.5.	Zekerheden	208
a.	Waarborg	208
b.	Voorrecht	209
c.	Wettelijke hypotheek	210

	d. Derdenbescherming	212
	e. Buiten de EER wonende erfgenamen.....	212
11.	Onderzoek en controle	214
	11.1. Algemeen	214
	11.2. Plichten van de belastingplichtige	215
	11.3. Plichten van derden	216
12.	Verjaring	218
13.	Strafrechtelijke vervolging	219
14.	Administratieve sancties	221
15.	Bewijsmiddelen	222
	15.1. Inleiding.....	222
	15.2. Bewijsmiddelen in het gemeen recht.....	222
	15.3. De fiscale antimisbruikbepaling	224
	15.4. Andere bewijsbepalingen in de VCF.....	225
16.	Belastingverhogingen en administratieve geldboetes	227
	16.1. Algemeen	227
	16.2. Administratieve geldboetes.....	228
	16.3. Belastingverhogingen.....	229
	a. Laattijdige aangifte	230
	b. Verzuim	232
	c. Tekortschatting	232
	d. Niet-indiening van de aangifte	234
	e. Foutieve of onvolledige vermeldingen.....	234
	f. Fraude	234
	g. Kwijtschelding en vermindering.....	235
17.	Beroepsgeheim	236
18.	Te verstrekken inlichtingen	237
19.	Voorafgaande attesten.....	237
20.	Voorafgaande beslissingen.....	238